

waarnaar appellant heeft verwezen, heeft de Raad overwogen dat het zorgvuldigheidsbeginsel met zich brengt dat een verzekerde bij een verlaging of intrekking van een arbeidsongeschiktheidsuitkering een termijn – een zogenoemde uitlooptermijn – wordt gegund om zich op een wijziging van de financiële situatie en op de aangezegde arbeidsmogelijkheden in te stellen. Van een verlaging of intrekking van de WGA-vervolguitkering van appellant is echter geen sprake. Weliswaar is zijn arbeidsongeschiktheidspercentage van 73,96 naar 77,06 gegaan, maar het nieuwe percentage valt net als het oude percentage in de klasse 65 tot 80. De uitkering wordt daarom ongewijzigd voortgezet. De rechtspraak over het in acht nemen van een uitlooptermijn is hier dus niet van toepassing.

2.3. Ook wordt appellant niet gevolgd in zijn standpunt dat de wijze waarop het Uvw het CBBS-systeem hanteert niet controleerbaar en verifieerbaar is. Eerder heeft de Raad geoordeeld³ dat niet kan worden gezegd dat bij de gebruikmaking van CBBS en functieselectie door het Uvw, sprake is van besluitvorming die als gevolg van niet kenbare keuzes, gegevens en aannames onvoldoende inzichtelijk en controleerbaar is. Dat geldt ook voor de functies die bij de automatische voorselectie of bij de beoordeling daarna door de arbeidsdeskundige zijn verworpen. Wat appellant in dit verband heeft aangevoerd werpt hier geen ander licht op.

2.4. Omdat eerst na de tussenuitspraak in hoger beroep sprake is van een afdoende motivering van het bestreden besluit, bestaat aanleiding om de aangevallen uitspraak te vernietigen, het beroep tegen het bestreden besluit gegrond te verklaren en dit besluit te vernietigen onder de bepaling dat de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand blijven. Voor appellant betekent dit dat de voortzetting van zijn WGA-vervolguitkering per 17 maart 2020 naar de mate van arbeidsongeschiktheid van 65 tot 80% in stand blijft.

3. Aanleiding bestaat om het Uvw te veroordelen in de proceskosten van appellant in beroep en hoger beroep. Deze kosten worden begroot op € 1.750,= voor verleende rechtsbijstand in beroep (1 punt voor het beroepschrift en 1 punt voor het verschijnen ter zitting, met een waarde per punt

van € 875,=) en € 2.625,= voor verleende rechtsbijstand in hoger beroep (1 punt voor het hogerberoepschrift, 1 punt voor het verschijnen ter zitting, 0,5 punt voor het verschijnen ter nadere zitting en 0,5 punt voor het indienen van de zienswijze na de tussenuitspraak, met een waarde per punt van € 875,=). De reiskosten van appellant voor het bijwonen van de zitting in beroep en de zitting op 6 juni 2024 in hoger beroep komen voor vergoeding in aanmerking tot een bedrag van € 29,76 (€ 6,54 + € 23,22). Appellant is op de nadere zitting in hoger beroep van 5 januari 2023 niet verschenen. De totale door het Uvw te vergoeden proceskosten bedragen € 4.404,76. Ook moet het Uvw het door appellant in beroep en in hoger beroep betaalde griffierecht vergoeden.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- vernietigt de aangevallen uitspraak;
- verklaart het beroep gegrond en vernietigt het besluit van 1 september 2020;
- bepaalt dat de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand blijven;
- veroordeelt het Uvw in de kosten van appellant tot een bedrag van € 4.404,76;
- bepaalt dat het Uvw aan appellant het in beroep en in hoger beroep betaalde griffierecht van in totaal € 184,= vergoedt.

56

Verbetering algeheel welbevinden onvoldoende voor doorbreking exportverbod Wajong

Centrale Raad van Beroep
20 december 2024, nr. 24/286 WAJONG,
ECLI:NL:CRVB:2024:2185
(De Vries)
Noot E. van den Bogaard

Exportverbod. Verbetering algeheel welbevinden.

[Wajong art. 2:13]

Het Uvw kan het exportverbod op grond van art. 2:13 lid 3 Wajong buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing zal leiden tot

3 Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Raad van 2 maart 2023, ECLI:NL:CRVB:2023:398.

een onbillijkheid van overwegende aard. Daarvan is geen sprake. De stelling dat appellant sociaal geïsoleerd en eenzaam leeft is voor het aannemen van zwaarwegende redenen onvoldoende. Appellant heeft een ambulante begeleider die wettelijk langskomt. Ook heeft hij enkele andere contacten. Daar komt bij, zoals ook zijn huisarts aangeeft, dat de mate van eenzaamheid subjectief is en dus per persoon verschilt. De Raad heeft begrip voor de wens van appellant om in Duitsland te gaan wonen, maar een verbetering van het algeheel welbevinden is onvoldoende om het exportverbod te doorbreken.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Den Haag van 20 december 2023, 23/2088 (aangevallen uitspraak), tussen:

[appellant] te [woonplaats] (appellant)
de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)

Samenvatting

Het gaat in deze zaak over de vraag of het Uwv terecht heeft vastgesteld dat appellant niet in aanmerking komt voor export van zijn Wajong-uitkering. Volgens appellant heeft het Uwv ten onrechte geen toepassing gegeven aan de hardheidsclausule. De Raad volgt dit standpunt niet en komt tot het oordeel dat het Uwv terecht het verzoek van appellant om export van zijn Wajong-uitkering heeft afgewezen.

Procesverloop

Namens appellant heeft mr. H.H.R. Bruggeman, advocaat, hoger beroep ingesteld. Het Uwv heeft een verweerschrift ingediend.

De Raad heeft de zaak behandeld op een zitting van 9 oktober 2024. Appellant is verschenen, bijgestaan door mr. Bruggeman en vergezeld door zijn begeleidster [naam begeleidster]. Het Uwv is vertegenwoordigd door mr. W. de Rooy-Bal.

Overwegingen

Inleiding

1. Bij de beoordeling van het hoger beroep zijn de volgende feiten en omstandigheden van belang.

1.1. Appellant, geboren op [geboortedatum] 1986, ontvangt vanaf 19 april 2012 een uitkering op grond van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong 2010), berekend

naar een mate van arbeidsongeschiktheid van 80 tot 100%. Bij besluit van 17 maart 2021 heeft het Uwv vastgesteld dat appellant geen arbeidsvermogen heeft, als gevolg waarvan zijn Wajong-uitkering met ingang van 1 december 2020 is vastgesteld op 75% van het minimumloon.

1.2. Op 15 september 2022 heeft appellant het Uwv verzocht om zijn Wajong-uitkering te mogen behouden bij verhuizing naar Duitsland. Bij besluit van 24 november 2022 heeft het Uwv dit verzoek afgewezen. Aan dit besluit ligt een rapport van een verzekeringsarts ten grondslag. Het hiertegen door appellant gemaakte bezwaar is bij besluit van 2 februari 2023 (bestreden besluit) ongegrond verklaard.

Uitspraak van de rechtbank

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep tegen het bestreden besluit ongegrond verklaard. De rechtbank heeft vastgesteld dat tussen partijen niet in geschil is dat de in artikel 2, onder a en b, van de Beleidsregels voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland (Beleidsregels) genoemde gevallen zich in dit geval niet voordoen. Ook de onder c genoemde situatie doet zich niet voor, nu de in Duitsland wonende familieleden nimmer in Nederland hebben gewoond en er dus geen sprake is van een situatie dat appellant hen naar Duitsland zou willen volgen (nog daargelaten dat niet is gebleken dat appellant voor zijn verzorging afhankelijk is van zijn familie). Daarmee staat vast dat de door appellant aangevoerde omstandigheden niet vallen onder één of meer van de in artikel 2 van de Beleidsregels genoemde gevallen. Appellant heeft ter zitting verklaard dat hij in Nederland weinig sociale contacten heeft, erg geïsoleerd leeft en eenzaam is. Hij heeft geen contact meer met zijn tante, waarmee hij in 2002 naar Nederland is gekomen. Hij reist regelmatig naar zijn familie in Duitsland en heeft met hen goede sociale contacten. De rechtbank heeft overwogen dat, hoe invoelbaar de wens van appellant ook is, dit niet een zwaarwegende reden vormt om met behoud van de Wajong-uitkering buiten Nederland te mogen wonen. De redenen die appellant noemt zijn niet objectief en dwingend van aard maar lijken toch voornamelijk te berusten op een eigen keuze van appellant. Ook uit de brief van de huisarts blijkt niet dat bij appellant sprake is van een zodanig slechte mentale gezondheidstoestand dat dit een objectieve en

dwingende noodzaak oplevert om naar zijn familie in Duitsland te verhuizen.

Het standpunt van appellant

3.1. Appellant is het met de uitspraak van de rechtbank niet eens. Hiertoe voert appellant kort samengevat aan dat bij hem meer aan de hand is dan enkel de medisch-psychische situatie. Hij verwijst daarbij naar zijn vluchtgeschiedenis en de destijds door zijn familie voor hem gemaakte keuzes om met zijn tante van moederskant naar Nederland te komen in plaats van met zijn oom van vaderskant zich in Duitsland te vestigen. Door deze omstandigheden heeft appellant weinig sociale contacten en is hij geïsoleerd en eenzaam. De gevolgen en schade van de objectieve en voor appellant dwingende keuzes van anderen moeten ongedaan gemaakt worden. Dit levert een objectieve en dwingende noodzaak op voor appellant om naar familie in Duitsland te verhuizen.

Het standpunt van het Uwv

3.2. Het Uwv heeft verzocht de aangevallen uitspraak te bevestigen.

Het oordeel van de Raad

4.1. De Raad beoordeelt of de rechtbank terecht het bestreden besluit over de afwijzing van het verzoek van appellant om zijn Wajong-uitkering te exporteren in stand heeft gelaten. De Raad doet dit aan de hand van wat appellant in hoger beroep heeft aangevoerd, de beroepsgronden. De Raad komt tot het oordeel dat het hoger beroep niet slaagt.

4.2. Op grond van artikel 2:11, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wajong geldt als uitsluitingsgrond voor het recht op een Wajong-uitkering het niet in Nederland wonen. Het recht op arbeidsondersteuning eindigt op grond van artikel 2:16, eerste lid, aanhef en onder b, in samenhang met artikel 2:13, eerste lid, van de Wajong met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de jonggehandicapte buiten Nederland is gaan wonen. Het Uwv kan dit zogeheten exportverbod op grond van artikel 2:13, derde lid, van de Wajong buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang van het eindigen van het recht op arbeidsondersteuning indien de jonggehandicapte buiten Nederland gaat wonen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.3.1. In artikel 2 van de Beleidsregels is bepaald dat van een onbillijkheid van overwegende aard sprake is indien de jonggehandicapte zwaarwegende redenen heeft om buiten Nederland te gaan wonen en naar verwachting als gevolg van het beëindigen van het recht op arbeidsondersteuning of arbeidsongeschiktheidsuitkering aanmerkelijk nadeel zal ondervinden. Als zwaarwegende redenen worden in ieder geval aangemerkt:

- a. het ondergaan van een medische behandeling van enige duur;
- b. het aanvaarden van arbeid met enig re-integratieperspectief;
- c. het volgen van de woonplaats van degene(n) van wie de jonggehandicapte voor zijn verzorging afhankelijk is en die genooddaakt is om buiten Nederland te gaan wonen.

4.3.2. In de toelichting bij de Beleidsregels is onder meer vermeld dat de hardheidsclausule steeds aan de hand van de omstandigheden van het individuele geval moet worden toegepast en er ook andere dan de drie hiervoor genoemde situaties grond kunnen opleveren voor toepassing van de hardheidsclausule. Daarom moet in alle gevallen beoordeeld worden of de jonggehandicapte zwaarwegende redenen heeft om buiten Nederland te gaan wonen en of het beëindigen van de uitkering voor hem een aanmerkelijk nadeel zal betekenen.

4.4. De invulling die het Uwv in zijn Beleidsregels aan de toepassing van de hardheidsclausule heeft gegeven is, zoals de Raad eerder heeft geoordeeld, niet onjuist of onredelijk.¹

4.5. De rechtbank heeft met juistheid geoordeeld dat de door appellant genoemde omstandigheden niet aangemerkt kunnen worden als zwaarwegende redenen om met behoud van zijn Wajong-uitkering buiten Nederland te wonen. De Raad voegt hier aan toe dat evenmin gebleken is dat appellant als gevolg van het beëindigen van zijn recht op arbeidsondersteuning aanmerkelijk nadeel zal ondervinden. De stelling dat appellant sociaal geïsoleerd en eenzaam leeft is voor het aannemen van zwaarwegende redenen onvoldoende. Appellant heeft een ambulant begeleider die wekelijks langskomt. Ook heeft hij enkele andere contacten. Daar komt bij, zoals ook zijn huisarts aangeeft in de brief van 22 maart 2023, dat de mate van een-

1 Zie de uitspraak van de Raad van 18 november 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BU5101.

zaamheid subjectief is en dus per persoon verschilt. De Raad heeft begrip voor de wens van appellant om in Duitsland te gaan wonen, maar een verbetering van het algeheel welbevinden is, zoals de Raad eerder heeft geoordeeld, onvoldoende om het exportverbod te doorbreken.² Ook de vluchtgeschiedenis van appellant en in het verleden door anderen voor hem gemaakte keuzes, zijn hiervoor onvoldoende. Het vasthouden aan het exportverbod leidt daarom niet tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Conclusie en gevolgen

5. Het hoger beroep slaagt dus niet. De aangevallen uitspraak wordt bevestigd. Dit betekent dat het besluit dat appellant niet in aanmerking komt voor export van zijn Wajong-uitkering in stand blijft.

6. Omdat het hoger beroep niet slaagt krijgt appellant geen vergoeding voor zijn proceskosten en het betaalde griffierecht.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep bevestigt de aangevallen uitspraak.

NOOT

Exportverbod Wajong: de hardheid van de hardheidsclausule

1. Blijkens de aanhef van art. 1a:1 lid 1 Wajong is het zijn van ingezetene een van de voorwaarden om als jonggehandicapte te kunnen worden aangemerkt. Blijkens art. 1a:2 lid 1 wordt daarmee bedoeld dat de betrokkene in Nederland woont. Deze voorwaarde wordt versterkt door art. 1a:6 lid 1 onder c dat bepaalt dat het niet wonen in Nederland een uitsluitingsgrond is.

2. De uitsluitingsgrond 'niet wonen in Nederland' is ook te vinden in art. 43 onder f Wet WIA. Maar een relativering van deze uitsluitingsgrond middels een exportbepaling als art. 45 Wet WIA is in de Wajong niet te vinden. In de Wajong is de uitsluitingsgrond 'niet wonen in Nederland' dan ook absoluut.

3. In de nota naar aanleiding van het verslag bij de herformulering van de hardheidsclausule legt

de regering de ratio van dit absolute exportverbod uit (cursiveringen EvdB):¹

“De WAJONG is echter een uit de algemene middelen gefinancierde arbeidsongeschiktheidsvoorziening. De WAJONG beoogt in Nederland wonende jonggehandicapten die niet voldoende eigen inkomsten kunnen verwerven, een uitkering te geven waardoor ze, daartoe mede geholpen door de voorzieningen op grond van de Wet voorzieningen gehandicapten, in staat zijn tot zelfontplooiing te komen. De voorzieningen zijn alleen beschikbaar in Nederland. Het kabinet is dan ook van mening dat WAJONG, gezien de aard en de doelstelling van deze regeling, zich niet leent voor export.”

Hardheidsclausule volgens de wetsgeschiedenis

4. Helemaal absoluut is het exportverbod echter niet, aangezien in art. 1a:8 lid 3 een hardheidsclausule is opgenomen (cursivering EvdB):

“Het UWV kan artikel 1a:6, eerste lid, onderdeel c, buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang van het eindigen van het recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering indien de jonggehandicapte buiten Nederland gaat wonen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.”

5. In de memorie van toelichting bij de herformulering van de hardheidsclausule geeft de regering aan in welke situaties de hardheidsclausule wel zou kunnen worden toegepast en in welke situatie niet (cursivering EvdB):²

“3.2. Wel toepassing van de hardheidsclausule
Algemene richtlijnen die bij de toepassing van de hardheidsclausule gehanteerd kunnen worden zijn niet te geven. Toepassing van het exportverbod zou evenwel volgens de regering tot kennelijke hardheid kunnen leiden als een WAJONG-gerechtigde wegens een belangrijke verbetering in diens individuele levensomstandigheden genoodzaakt is buiten Nederland te gaan wonen. Hierbij kan gedacht worden aan een WAJONG-gerechtigde die in verband met het accepteren van duurzaam beloonde arbeid naar België moet verhuizen, waar de mogelijkheden van acceptatie van werk in Nederland ontbreken. Voorts zou toepassing van het exportverbod tot kennelijke hardheid kunnen leiden als een

2 Zie de uitspraak van de Raad van 15 november 2023, ECLI:NL:CRVB:2023:2156.

1 Kamerstukken II 2000/01, 27895, nr. 5, p. 2.

2 Kamerstukken II 2000/01, 27895, nr. 3, p. 2.

WAJONG-gerechtigde om *dringende medische redenen* is noodzaak buiten Nederland te gaan wonen, bijvoorbeeld een zware longpatiënt voor wie in Nederland geen adequate medische behandeling mogelijk is en om die reden naar Zwitserland moet verhuizen.

3.3. Geen toepassing van de hardheidsclausule

Toepassing van de hardheidsclausule is volgens de regering *niet* aan de orde als de keuze om naar het buitenland te verhuizen *in overwegende mate* wordt bepaald door omstandigheden die *niet rechtstreeks* verband houden met de *WAJONG-gerechtigde zelf*. Hiervan kan sprake zijn als de *ouders* van een WAJONG-gerechtigde, tot wiens huishouden hij of zij behoort, besluiten naar het buitenland te verhuizen, bijvoorbeeld om fiscale redenen. Evenmin kan sprake zijn van toepassing van de hardheidsclausule als in het nieuwe woonland een *voorziening* voor jonggehandicapten wordt toegekend die *vergelijkbaar* is met de WAJONG.”

6. De kern van de hardheidsclausule is volgens de memorie van toelichting dus dat het exportverbod moet wijken als een verhuizing naar het buitenland leidt tot een *belangrijke verbetering van de individuele levensomstandigheden*. Tegen deze achtergrond steekt de – hier bevestigde – vaste rechtspraak van de CRvB, dat een verbetering van het algeheel welbevinden juist *onvoldoende* is om het exportverbod te doorbreken, toch wat magertjes af.

Hardheidsclausule volgens de beleidsregels van het UWV

7. Het wettelijke criterium “onbillijkheid van overwegende aard” is door het UWV uitgewerkt in de *Beleidsregels voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland* van 29 april 2003, *Stcrt.* 2003, 84, p. 17. Volgens art. 2 van deze beleidsregels is sprake van een onbillijkheid van overwegende aard

“indien de jonggehandicapte naar het oordeel van het UWV *zwaarwegende redenen* heeft om buiten Nederland te gaan wonen en naar verwachting als gevolg van het eindigen van het recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering *aanmerkelijk nadeel* zal ondervinden.

Als zwaarwegende redenen om buiten Nederland te gaan wonen worden in ieder geval aangemerkt:

a. het ondergaan van een medische behandeling van enige duur;

b. het aanvaarden van arbeid met enig reïntegratieperspectief;

c. het volgen van de woonplaats van degene(n) van wie de jonggehandicapte voor zijn verzorging afhankelijk is en die noodzaak is om buiten Nederland te gaan wonen (cursivering EvdB).”

8. Hierin zijn zowel de twee voorbeelden uit paragraaf 3.2 van de memorie van toelichting te herkennen (het accepteren van duurzaam beloonde arbeid en de dringende medische redenen) als de omgekeerde versie van het eerste voorbeeld uit paragraaf 3.3 (het volgen van de woonplaats van de ouders).

9. Maar wat vooral opvalt is dat het UWV bij de uitwerking van het wettelijke criterium “onbillijkheid van overwegende aard” niet aansluit bij de in de memorie van toelichting genoemde “*belangrijke verbetering van de individuele levensomstandigheden*” (een positieve benadering met de individuele situatie van de jonggehandicapte als uitgangspunt), maar kiest voor de *veel beperktere* combinatie van “*zwaarwegende redenen*” en “*aanmerkelijk nadeel*”. Daarmee is het UWV strenger dan de wetgever blijkens de memorie van toelichting voor ogen heeft gestaan.

De hardheidsclausule volgens de CRvB

10. Ook de CRvB sluit niet aan bij de in de memorie van toelichting genoemde “belangrijke verbetering van de individuele levensomstandigheden”. Zo overweegt de CRvB in zijn uitspraak van 15 november 2023 dat het *verbod* van export *uitgangspunt* is en de hardheidsclausule *slechts in uitzonderlijke situaties* toepassing kan vinden. “Deze situaties zijn door het Uwv enerzijds expliciet genoemd in de Beleidsregels en *voor het overige* moeten zij voldoen aan de voorwaarden dat een noodzaak bestaat voor het wonen buiten Nederland op gronden die *objectief en dwingend* van aard zijn (cursivering EvdB).”³

11. Met betrekking tot de levensomstandigheden overweegt de CRvB in zijn uitspraak van CRvB 17 mei 2023 dat het feit “(d)at appellante een *betere kwaliteit van leven ervaart* sinds zij in Spanje woont, (niet) betekent (...) dat er een (medische) *noodzaak* was voor appellante om naar Spanje te verhuizen” en dat uit de in beroep overgelegde

3 CRvB 15 november 2023, ECLI:NL:CRVB:2023:2156, «USZ» 2024/3.

brief van de fysiotherapeut “weliswaar (is) af te leiden dat de klachten van appellante afnemen als zij in Spanje is en haar gezondheidssituatie in zoverre verbeterd, maar hieruit blijkt niet dat het om *dringende medische redenen noodzakelijk* is om in Spanje te wonen. De reden van appellante om naar Spanje te willen verhuizen, het ervaren van een betere kwaliteit van leven, is begrijpelijk, maar kan niet wegnemen dat de verhuizing in overwegende mate op de *eigen keuze* is gebaseerd zonder dat van een objectieve en dwingende noodzaak daartoe is gebleken.”⁴

12. Ik vind dit een ronduit hardvochtige benadering. Als het door de behandelend sector vastgestelde afnemen van de klachten en verbeteren van de gezondheidssituatie geen objectieve en dwingende noodzaak oplevert, dan weet ik niet zo goed wat dat dan wel zou kunnen.

De hardheid van de hardheidsclausule

13. Waartoe de beperkte invulling van de hardheidsclausule leidt, blijkt uit een adviesgesprek dat ik laatst voerde met de ouders van een Wajong-gerechtigde, die als gevolg van een ‘flinke’ autismespectrumstoornis volledig is vastgelopen en daardoor ernstig depressief en suïcidaal is geworden.

14. De vader van deze jongere werkt voor langere periodes in Duitsland en zijn ouders hebben gemerkt dat als hun zoon gedurende enige tijd ook in Duitsland verblijft, zijn depressiviteit minder wordt en hij een soort van ‘tot leven komt’. Op grond van deze ervaring verwachten zij dat verhuizing naar Duitsland zou kunnen leiden tot een doorbreking van zijn depressiviteit en suïcidaliteit en daarmee tot een belangrijke verbetering van zijn individuele levensomstandigheden.

15. In mijn optiek valt deze situatie zowel binnen de reikwijdte van het in de memorie van toelichting genoemde algemene criterium “belangrijke verbetering van de individuele levensomstandigheden” als binnen de reikwijdte van het daar ook genoemde en meer specifieke criterium “dringende medische redenen” (wat ruimer is dan het in de beleidsregels genoemde “ondergaan van een medische behandeling”).

16. Maar gelet op de – in deze uitspraak opnieuw bevestigde – rechtspraak dat een verbetering van het algeheel welbevinden onvoldoende is om het

exportverbod te doorbreken, leidt verhuizing naar Duitsland – en daarmee verbetering van zijn welbevinden – tot het wegvallen van zijn inkomen en daarmee tot het verlies van zijn financiële zelfstandigheid, terwijl niet verhuizen – en daarmee behoud van zijn inkomen en financiële zelfstandigheid – leidt tot voortduring van zijn depressiviteit en suïcidaliteit. Welke keuze hij ook maakt, hij verliest altijd.

Interpretatie is een keuze tussen mensen en geld

17. Of de in dit voorbeeld geschetste casus een “onbillijkheid van overwegende aard” oplevert als bedoeld in art. 1a:8 lid 3 Wajong, is uiteindelijk een kwestie van interpretatie: is de intrekking van de uitkering onbillijk en, zo ja, is die onbillijkheid dan van overwegende aard? Ook de – sinds 2003 ongewijzigd gebleven – beleidsregels van het UWV zijn een interpretatie. En een interpretatie is niet in beton gegoten; zie de verruiming van de dringende reden als sprekend voorbeeld daarvan.⁵

18. Wordt het in deze tijd van menselijke maat, burgergericht bestuursrecht en burgervriendelijk bestuur niet eens tijd om deze hardheidsclausule te ontdoen van zijn hardvochtigheid? Met meer ruimte voor de individuele levensomstandigheden en minder kruideniersmentaliteit? De wetsgeschiedenis biedt daar volgens mij wel degelijk de ruimte voor. Maar dan moeten het UWV en de CRvB wel willen en tot op heden is daar het Zeeuwse Meisje de baas: geen cent te veel hoor!

E. van den Bogaard

Ed van den Bogaard is advocaat bij Westhoff Advocaten te Amsterdam, voorzitter van de Adviescommissie bestuursrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en bestuurslid van de Specialisatievereniging Sociaal Zekerheidsrechtadvocaten SSZ

⁴ CRvB 17 mei 2023, ECLI:NL:CRVB:2023:936.

⁵ CRvB 18 april 2024, ECLI:NL:CRVB:2024:726, «USZ» 2024/176, m.nt. A.M.A.G. Beers en H.J. van Dijk.